UOT 327

SİNQAPUR RESPUBLİKASININ XARİCİ SİYASƏTİNİN ƏSAS İSTİQAMƏTLƏRİ

Əzizə GÜLÜMCANLI*

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 05 sentyabr 2022; çapa qəbul edilmişdir: 13 oktyabr 2022; online-da çap edilmişdir: 30 dekabr 2022

Received: 05th of September, 2022; accepted: 13th of October, 2022; published online: 30th of December, 2022

Açar sözlər: *Sinqapur, ASEAN, xarici siyasət, ixracat, qloballaşma, beynəlxalq, ABŞ*

Giriş

Sinqapurun 3-cü dünya ölkəsindən dünyanın ən inkişaf etmiş ölkələrindən birinə çevrilməsi Sinqapurun dünya miqyasında nüfuzunu artıran və onun ixracı ilə təsir imkanları yaradan modernləşmə yolu tutmuş digər ölkələri də ruhlandırmaya bilməz. Bu, bir çox cəhətdən Li Kuan Yunun konstruktiv avtoritar rejimdən yararlanması və ətrafına ən istedadlı dövlət xadimlərini toplaması sayəsində mümkün oldu ki, bu da cəmiyyətin müxtəlif sahələrində modernləşmə islahatlarını sistemli şəkildə həyata keçirməyə imkan verdi. Əlverişli dünya konyunkturası və geostrateji mövqe də uğura öz töhfəsini verdi. Yaxşı fəaliyyət göstərən institutların yaradılması, korrupsiya probleminin həlli, əlverişli biznes mühiti, rəsmi dil kimi ingilis dili, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, meritokratiya Sinqapurun XXI əsrə güclü və inkişaf etmiş qlobal meqapolis kimi daxil olmasına imkan vermişdir. Hazırladığımız məqalədə də Sinqapurun xarici siyasətindən və onun əsas istiqamətlərindən söz açılır.

1. Sinqapurun xarici siyasətinin formalaşmasının tarixi

Əsası baş nazir Li Kuan Yu tərəfindən qoyulan və 1965-1990-cı illərdə Sinqapuru modernləşməyə aparan islahatların məzmunu bu gün də aktuallığını qoruyur, ona görə də islahatların məzmunu və həyata keçirilməsi mexanizmi dövlətdə keyfiyyət dəyişikliyi ilə nəticələnmiş və digər siyasətçiləri də analoji islahatları həyata keçirməyə ruhlandırmışdır. Li Kuan Yu öz xatirələrində adambaşına düşən ÜDM-in artım tempinə diqqət çəkir: "*1959-cu ildə mən baş nazir olanda adambaşına düşən ümumi milli məhsul 400 ABŞ dolları idi. 1990-cı ildə təqaüdə çıxanda 12200 dollara, 1999-cu ildə isə 22000 dollara yüksəldi*" [6, s. 121-122]. Sinqapur təcrübəsinin unikallığı ondadır ki, konstruktiv avtoritarizm şəraitində hökumət o qədər səmərəli və uğurlu iqtisadi model yarada bildi ki, bu fenomen tarixə "Sinqapur iqtisadi möcüzəsi" adı ilə düşdü. Qeyd etmək vacibdir ki, islahatlar sistemli şəkildə aparılıb və cəmiyyətin bütün institutlarına yayılıb: hərbi, siyasi, iqtisadi, sosial və mədəni sahələri əhatə edib.

Sinqapur öz nümunəsi ilə ümumi şəhər infrastrukturunun, təhsilin, səhiyyənin, innovasiyaların və iqtisadiyyatın şaxələndirilməsinin təkmilləşdirilməsinə töhfə verən modernləşmə çağırışlarının hərtərəfli və sistemli həllinin mümkünlüyünü nümayiş etdirir.

* *dissertant, AMEA akad. Z.M.Bünyadov adına Şərqşünaslıq İnstitutu*
e-mail: ezizeayaz@gmail.com

Lakin bununla yanaşı, ərazinin məhdudluğu, miqrantların davamlı axını və əhalinin qocalması səbəbindən bəzi problemlər yeni minillikdə xüsusi aktuallıq kəsb edir. Bu aktual məsələlər mənzil təminatı, miqrasiya, sosial siyasət sahələrində vaxtında tədbirlərin görülməsini tələb edir. Sinqapur hakimiyyət orqanlarının əvvəlki uğurlu təcrübəsini, qərar qəbuletmə sistemindəki çevikliyi və ölkənin kiçikliyini nəzərə alaraq, bu problemlərin səmərəli və ardıcıl həlli haqqında fərziyyə irəli sürmək olar.

Fundamental sənaye bazasının olmamasına baxmayaraq, Sinqapurun müstəqillikdən xeyli əvvəl çiçəklənən bir metropol olduğu və onun post-iqtisadi inkişafa malik olması hamı tərəfindən qəbul edilir. Bu təməl müstəqillikdən sonra ada ölkəsinin vəziyyətini yüksəldən hökumətin rəhbərlik etdiyi iqtisadi transformasiya üçün əsas olmuşdur.

Sinqapur regionda xarici siyasətini qloballaşmanı nəzərə alaraq qurmuşdur. Bu qloballaşma tendensiyası çərçivəsində yeni regionalizm yanaşması ilə öz xarici siyasət vektorlarını formalaşdıran Sinqapur Avropada sosial-iqtisadi, siyasi birlik və koalisiyaların formalaşması kimi tarixi təcrübələrdən məharətlə istifadə etdi. Sinqapur liderlərinin nöqteyi-nəzərindən, bu kontekstdə qloballaşmanın özü ilə gətirdiyi yenilikləri nəzərə alaraq, "Asiya regionalizmi"nin gücləndirilməsinə və hər şeydən əvvəl ASEAN-ın inkişafına xüsusi diqqət yetirilməlidir. 2000-ci illərin ortalarında Sinqapur liderləri proqnozlaşdırırdı ki, Çin və Hindistanın artan təsiri regional konfiqurasiyanı dəyişəcək və Asiyada yeni güc mərkəzləri yaradacaq. Bu gün biz bu proqnozlara baxdıqda doğru çıxdığını görürük.

Sinqapur, ilk növbədə, bir biznes ölkəsidir. Həm xarici, həm də yerli sərmayə üçün cəlbedici ölkə olan Sinqapurun 1976-cı ildən etibarən elmi potensialında ciddi irəliləyişlər başlamışdır. Ölkədə məhz 1970-ci illərdə başlayan elmi inkişaf elə bir yerə gəlib çatmışdır ki, bu gün Sinqapur universitetləri dünyanın ən prestijli, ən qabaqcıl universitetləri arasında göstərilir. Ancaq bununla belə, qeyd etmək lazımdır ki, Sinqapur müstəmləkə olmazdan əvvəlki dövrlərdə heç vaxt, belə demək mümkünsə, Cənub-Şərqi Asiyanın Venesiyası olmayıb, bu ada sadəcə balıqçılar və dəniz quldurları üçün sığınacaq yeri olub. Sinqapur yalnız on doqquzuncu əsrin əvvəllərindən Britaniyanın pro-konsulu Ser Stamford Rafflesin müdaxiləsi sayəsində böyük bir şərq bazarına çevrilmişdir [3, s. 49]. Birləşmiş Millətlər Təşkilatına üzv olan ölkələrin böyük bir hissəsini təşkil edən bir çox müasir kiçik və mikro dövlətlər kimi Sinqapur da müstəmləkə idarəçiliyindən qurtuluşun məhsuludur. Bununla belə, onun müstəqilliyə aparan yolu da əldə etdiyi nailiyyətlərə uyğun olaraq müstəsna olmuşdur. 1959-cu ilin iyunundan 1963-cü ilin sentyabrına qədər tam müstəqillik əldə etməyən özünüidarə dövrü şəklində dekolonizasiyadan sonra ada ölkəsi Malaya yarımadası və Borneonun şimalındakı iki Britaniya koloniyası ilə birlikdə yeni Malayziya Federasiyasının tərkib hissəsi olmuşdur [3, s. 55].

Sinqapur suverenliyini Malayziyadan qəfil, həm də sülh yolu ilə əldə etmişdir. Buna baxmayaraq, anidən əldə edilən müstəqillik travmatik siyasi təcrübə idi və Sinqapurun sözün əsl mənasında müəyyən sınaqlardan çıxması lazım gəlmişdir. Bu baxımdan, Sinqapurun bir sıra digər kiçik və mikro dövlətlərlə çoxlu ümumi cəhətləri var. Bununla belə, bu dövlətlərin əksəriyyəti Sinqapurun inkişaf fəlsəfəsini bölüşmürlər.

Bir daha vurğulamaq lazımdır ki, modernləşmə dövrünü uğurla keçərək qlobal şəhər-dövlətə çevrilən Sinqapur 21-ci əsrin problemləri, o cümlədən terrorizm və dəniz quldurluğu ilə mübarizə, əhalinin artımı və məhdud ərazi və təbii sərvətlər kimi ciddi problemlər ilə hesablaşmalı olur. Bundan əlavə, ölkədə güclü müxalifətin olmaması iqtidar partiyasını avtoritarlaşdırır. İstər daxili, istərsə də xarici problemlərin əksəriyyətinin həlli digər dövlətlərlə səmərəli əməkdaşlıqdan asılıdır, çünki Sinqapur dünya proseslərinə dərindən inteqrasiya olunmuş, tərəfdaşları tərəfindən iqtisadi və siyasi baxımdan həssas olan kiçik dövlətdir. Bununla belə, nüfuzlu güclər, ilk növbədə Çin və ABŞ arasında səriştəli manevr siyasəti Sinqapura regionda güc balansını saxlamağa və suverenliyini qorumağa imkan verir. Bundan əlavə, dialoq platformalarında iştirakın möhkəm təcrübəsi

Sinqapura regionda öz təsirini artırmağa imkan verir. Beləliklə, bu bölmə Trans-Sakit Okean Tərəfdaşlığında iştirak məsələsinə yanaşmaq üçün Sinqapurun xarici siyasətini və müasir mərhələdə beynəlxalq münasibətlərdə rolunu təhlil etmək məqsədi daşıyır. Bu məqsədə çatmaq üçün Sinqapurun xarici siyasət konsepsiyasını və beynəlxalq təşkilatlarda iştirakını təhlil etmək lazımdır.

2. Sinqapurun xarici siyasətinin təhlili

2000-ci illərin ortalarından etibarən Amerika-Çin münasibətlərində mövcud olan və region üçün potensial təhlükə yaradan ziddiyyətlər, ilk növbədə, iki ölkə arasında Çinin xeyrinə ticarət balanssızlığının yaranması ilə bağlı ticarət-iqtisadi problemlər Sinqapuru narahat edir. Hələ o illərdə Sinqapur rəhbərliyi deyirdi ki, əgər ABŞ proteksionist tədbirlər görsə, bu, təkcə ABŞ-Çin ticarətinə mənfi təsir göstərməyəcək, Sinqapur və Avropa İttifaqı daxil, hər kəs əziyyət çəkəcək. Son illərdə bu problemin dərinləşməsi Sinqapurun xarici siyasətinə təsirsiz ötüşmür. ABŞ və Çinin ən mühüm xarici iqtisadi və işgüzar tərəfdaşları olmaqda davam edən Sinqapurun, hələ ki, neytral mövqedə qaldığını qeyd etmək lazımdır.

İkincisi, Çinin həmişə öz ərazisinin ayrılmaz hissəsi kimi baxdığı Tayvan ABŞ və Çin arasında münasibətlərdə partlayıcı problem olaraq qalır. 2000-ci illərdə ABŞ tərəfi mövcud status-kvonun saxlanmasının tərəfdarı olduğunu və hazırkı mərhələdə Tayvanın müstəqilliyi ideyasını dəstəkləmədiyini bildirdikdə vəziyyət bir qədər sabitləşmişdi. Hal-hazırda isə vəziyyət daha da mürəkkəbləşib. Üstəlik, Tayvan suverenlik istəsə, hadisələr ən pis ssenari ilə nəticələnə bilər və bu, ABŞ-Çin gərginliyinin qaçılmaz olaraq artmasına səbəb ola bilər. O zaman Asiya ölkələri heç kimin etmək istəmədiyi addımı atmağa, yəni tərəflərdən birinin xeyrinə öz seçimini etməyə məcbur olacaqlar. Bundan ən çox əziyyət çəkənlərdən biri isə, heç şübhəsiz ki, Sinqapur olacaqdır.

Bütün bunlarla yanaşı, Cənub-Şərqi və Şərqi Asiyanın öz problemli nöqtələri var. Bu baxımdan Sinqapur rəhbərliyi regiondakı vəziyyəti təhlil edərkən, digər məsələlərlə yanaşı, Çin-Yaponiya və Çin-Hindistan ikitərəfli münasibətlərinin inkişaf perspektivlərinə də xüsusi diqqət göstərir.

Çin və Yaponiya arasında İkinci Dünya Müharibəsi hadisələri əlaqəli tarixən problemli münasibətlər var. Bununla belə, son illər Çin və Yaponiya tərəflərinin nöqteyi-nəzərindən iki ölkə arasında münasibətlərə istilik gəlib. Onu da əlavə edək ki, Çin və ABŞ kimi Yaponiya da regionda uzunmüddətli iqtisadi maraqlarını və son vaxtlar özünün getdikcə artan siyasi maraqlarını güdür. Yaponiya ilə ABŞ arasında müttəfiqlik öhdəliklərinin olması, bir sıra mühüm beynəlxalq məsələlərin həllində həmrəyliyin saxlanması bu güclər arasında ziddiyyətlərin mövcudluğunu aradan qaldıra bilməmişdir. Məhz Çin, ABŞ və Yaponiyanın xarici siyasətinin obyektlərindən biri olan Cənub-Şərqi Asiyada onların maraqları nəinki bir-birinə qarışır, hətta toqquşur. Buna görə də Sinqapur regional səhnədə bu üç əsas oyunçu arasında maraqların tarazlığının pozulmasının regionda sülh və sabitliyə təhdid olduğuna qəti şəkildə inanır. Sinqapur 2014-cü ildə Dünya Şəhərlərinin Qloballaşma İndeksinə görə dünyanın ən nüfuzlu on şəhəri siyahısına daxil edilmişdir ki, bu da Sinqapura Asiya-Sakit Okean regionunda strateji maraqlarını təşviq etmək və sabitliyə əsaslanan güc balansını saxlamağa kömək edir [5, s. 56].

2017-ci ildən bəri Sinqapurun əsas ticarət tərəfdaşları Çin, Malayziya, Aİ, ABŞ və İndoneziyadır. Sinqapurun 18 dövlətlə azad ticarət sazişi, o cümlədən 39 investisiya zəmanəti və 69 ikiqat vergitutma müqaviləsi var ki, bu da bu ölkəni biznes fəaliyyəti üçün cəlbedici edir. Sinqapur öz təhlükəsizliyini təmin etmək və Asiya-Sakit Okean regionunda dinc vəziyyəti qorumaq üçün ABŞ, Çin, Yaponiya, Hindistan və Aİ ilə bərabərhüquqlu münasibətlər saxlayır [5, s. 112].

Bu gün Sinqapur qlobal ixracat baxımından 14-cü yerdədir, ona görə də 2014-cü ildə

409,9 milyard ABŞ dolları təşkil edib ki, bunun da 50%-i Çin, Malayziya, İndoneziya, ABŞ və Honq-Konqdan, 80%-i isə APEC ölkələrinin payına düşüb. Hindistanın Sinqapurun iqtisadi gündəmində artan əhəmiyyətini qeyd etmək də vacibdir [5, s. 113].

Sinqapur hökumətinin uzaqgörənliyinin başqa bir nümunəsi onun Arktika Şurasında müşahidəçi rolu üçün müraciətidir ki, bu da bir sıra yollarla milli maraqların qorunmasına töhfə verir. Birincisi, atmosferə karbon qazı emissiyalarının azaldılması üzrə uğurlu təcrübəni tətbiq etməklə Sinqapur buzlaqların əriməsi ilə mübarizə aparmaq və Arktikanın ekologiyasını qorumaq niyyətindədir. İkincisi, Sinqapur zəngin sərvətləri olan Arktikanın təbii sərvətləri ilə maraqlanır. Üçüncüsü, buzların əriməsi hazırda yalnız isti mövsümdə işləyən Şimal Dəniz Marşrutu boyunca nəqliyyatın həcminin artmasına kömək edə bilər. Bu marşrutun inkişafı ilə Sinqapurun dəniz limanı ticarət axınında azalma ilə üzləşə bilər, çünki Şimal Dəniz Marşrutu boyunca daşınmalar Sinqapur limanından istifadə etməklə Süveyş kanalı və Malakka boğazı ilə daşınmalardan 11 gün azdır. Beləliklə, öz strateji maraqlarını qoruyan Sinqapur Asiya-Sakit okean regionundan kənara çıxır.

Sinqapur Respublikasının modernləşdirilməsi və xarici siyasətinin xüsusiyyətlərinin nəzərə alınması, eləcə də Trans-Sakit Okean Tərəfdaşlığının xüsusiyyətlərinin nəzərə alınması Sinqapurun TPP-də iştiraka yanaşmasını təhlil etmək imkanı verir. Buna görə də Sinqapurun Ticarət Palatasında iştirakını, üzvlüyün ona gətirdiyi faydaları və ölkə daxilindəki müqaviləyə münasibətini nəzərə alaraq qiymətləndirmək çox vacibdir. Sinqapurun TPP-yə daxil olmasının danılmaz üstünlüklərindən biri yeni bazarların açılmasıdır. Sinqapurun 10 TPP ölkəsi ilə azad ticarət müqaviləsi olmasına baxmayaraq, Kanada və Meksika bazarlarının açılması ticarət həcmini artıracaq. Güman edilir ki, Kanada və Meksika Sinqapurun ixrac etdiyi, demək olar ki, bütün mallara tarif məhdudiyyətlərini aradan qaldıracaq: ilk növbədə bu, gəmiqayırma və əczaçılıq sənayesi məhsullarına aiddir. Sinqapur üçün yeni bazarlar yeni imkanlar deməkdir ki, bu da ticarətin daha da inkişafına gətirib çıxaracaq.

Unutmaq olmaz ki, Trans-Sakit Okean Tərəfdaşlığı yeni tipli amerikapərəst ticarət sazişidir və Sinqapur bu sazişdə iştirak etməyə bilməz, çünki bu, ticarətin intensivləşdirilməsi, tərəfdaşlarla dostluq münasibətlərinin saxlanılması ilə bağlı onun strateji maraqlarına uyğundur.

Nəticə

Sinqapurun xarici siyasəti vektorlarını başa düşmək və izah etmək bizdən realizmin təklif etdiyi analitik obyektivdən və ya mövzu ilə bağlı mövcud ədəbiyyatın əksəriyyətində rast gəlinən mövcudluğunu davam etdirmə keyslərindən kənara çıxmağı tələb edir. Nəticə olaraq deyə bilərik ki, Sinqapurun xarici siyasət vektorlarını aşağıdakılar təşkil edir:

1. Sıfır ambisiya siyasəti. Kiçik əraziyə malik olan Sinqapurun Asiya-Sakit Okean regionunda və dünyada mövqeyi ilə bağlı heç bir böyük ambisiyası, başqa sözlə böyük bir iddiası yoxdur;
2. Qala-dövlət qurma məcburiyyəti. Xarici siyasətin effektivliyini təmin etmək üçün etibarlı hərbi mühafizənin təmin edilməsi zərurəti ölkənin hərbiləşməsinə şərait yaradır;
3. Bütün fəaliyyət sahələrində qonşularla mehriban münasibətlərin təşviq edilməsi;
4. Sinqapurun dostluq şəraitində olduğu dövlətlərə dəstəyin göstərilməsi;
5. ASEAN-ın maraqlarına uyğun fəaliyyət və onun maraqlarının təşviqi;
6. Cənub-Şərqi Asiya və Asiya-Sakit Okean regionunda və onun ətrafında təhlükəsiz və dinc mühitin saxlanması;
7. Beynəlxalq ticarətin azad və açıq sisteminin daha da inkişaf etdirilməsi;
8. İstənilən dövlətlə qarşılıqlı fayda üçün ticarət etmək istəyi;
9. BMT kimi beynəlxalq təşkilatlarda fəal iştirak.

ƏDƏBİYYAT

1. Acharya A. Singapore's Foreign Policy: The Search for Regional Order. New-Delhi: World Scientific, 2017. 216 pp.
2. Kelsey J. No Ordinary Deal: Unmasking the The Trans-Pacific Partnership Free Trade Agreement. Sydney: Allen & Unwin, 2021. 288 pp.
3. Kwang R., Ibrahim Z., and others. Hard Truths to Keep Singapore Going. Singapore: Straits Times Press Pte Ltd, 2011. 522 pp.
4. Leifer M. Singapore's Foreign Policy: Coping with Vulnerability. Fifth edition. London: Routledge, 2020. 193 pp.
5. Phua C.C.R. Towards Strategic Pragmatism in Foreign Policy: Cases of United States of America, China and Singapore. London: Routledge, 2021. 171 pp.
6. Ли Куан Ю. Сингапурская история. Из "третьего мира" - в первый. Перевод: А. Бонь. Москва: МГИМО (У) МИД России, 2005. 656 с.

Резюме

Азиза Гюлюмджанлы

Основные направления внешней политики Республики Сингапур

В статье, в которой анализируются основные направления внешней политики Республики Сингапур, сначала рассказывается об истории становления внешней политики Сингапура, а затем подробно анализируется внешняя политика островного государства. В статье также отмечается, что подъем и развитие Сингапура во многом стало возможным благодаря использованию Ли Куан Ю конструктивного авторитарного режима и объединению вокруг себя самых талантливых государственных деятелей. В статье отмечается, что создание хорошо функционирующих институтов, решение проблемы коррупции, благоприятная бизнес-среда, английский язык в качестве государственного, диверсификация экономики, меритократия позволили Сингапуру войти в 21 век сильным и развитым глобальным мегаполисом. С начала 1970-х годов подъем в области науки создал фундаментальные условия для того, чтобы Сингапур стал центром самых передовых, ведущих университетов. В статье рассматриваются векторы внешней политики Сингапура с аналитической точки зрения. С середины 2000-х напряженность в американо-китайских отношениях начала серьезно беспокоить островное государство. Прежде всего, одним из вопросов, который волнует Сингапур, являются торгово-экономические проблемы, связанные с возникновением торгового дисбаланса между двумя странами в пользу Китая. Государственные чиновники начинают предпринимать ряд мер для сохранения экономического и политического престижа страны. Еще в те годы сингапурское руководство говорило, что если США предпримут протекционистские меры, это не только негативно скажется на американо-китайской торговле, но пострадают все, включая Сингапур и Евросоюз.

Рассмотрение особенностей Транстихоокеанского партнерства Республики Сингапур дает возможность проанализировать ее подход к участию в ТТП. Поэтому очень важно оценить участие Сингапура в Торговой палате, принимая во внимание преимущества, которые приносит членство. Одним из основных преимуществ присоединения Сингапура к ТТП является открытие новых рынков для страны. Для Сингапура новые рынки означают новые возможности, и эти возможности приведут к дальнейшему развитию торговли. Участие и активное членство в организациях АСЕАН, ООН и др., меры, принимаемые для развития страны, составляют направления внешней политики Сингапура.

Ключевые слова: *Сингапур, АСЕАН, внешняя политика, экспорт, глобализация, международная, США*

Summary

Aziza Gulumjanli

The main directions of the foreign policy of the Republic of Singapore

The article, which analyzes the main directions of the foreign policy of the Republic of Singapore, first talks about the history of the formation of the foreign policy of Singapore, and then the foreign policy

of the island country is analyzed in detail. The article also points out that Singapore's rise and development was made possible in many ways by Lee Kuan Yew's use of a constructive authoritarian regime and the gathering of the most talented statesmen around him. The article mentions that the creation of well-functioning institutions, solving the problem of corruption, favorable business environment, English as the official language, diversification of the economy, meritocracy allowed Singapore to enter the 21st century as a strong and developed global metropolis. Since the early 1970s, the rise in the field of science has created fundamental conditions for Singapore to become the center of the most advanced, leading universities. The article explains Singapore's foreign policy vectors from an analytical lens. Since the mid-2000s, the tension in US-China relations has begun to seriously worry the island state. First of all, one of the issues that worries Singapore is the trade and economic problems related to the emergence of a trade imbalance between the two countries in favor of China. Government officials are beginning to take a number of measures to preserve the country's economic and political prestige. Even in those years, the Singapore leadership said that if the US takes protectionist measures, it will not only have a negative impact on the US-China trade, but everyone, including Singapore and the European Union, will suffer.

Considering the characteristics of the Republic of Singapore's Trans-Pacific Partnership provides an opportunity to analyze its approach to participation in the TPP. Therefore, it is very important to evaluate Singapore's participation in the Chamber of Commerce, taking into account the benefits that membership brings. One of the main advantages of Singapore joining the TPP is the opening of new markets for the country. For Singapore, new markets mean new opportunities, and these opportunities will lead to further development of trade.

ASEAN, UN etc. participation and active membership in organizations, measures taken for the country's development form the directions of Singapore's foreign policy.

Keywords: *Singapore, ASEAN, foreign policy, export, globalization, international, USA*

Şöbə redaktoru s.e.d., prof. Nəsirli Elman Xudam oğlunun rəyi əsasında çapa məsləhət görülmüşdür.